

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **K. Y.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti opatrovníka žalobce Organizace pro pomoc uprchlíkům, o. s., se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 49 Az 43/2008 – 22,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 49 Az 43/2008 – 22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 49 Az 43/2008 – 22 byl stěžovateli z důvodu jeho neznámého pobytu ustanovena opatrovníkem Organizace pro pomoc uprchlíkům (dále jen „stěžovatel“) v řízení o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 17. 6. 2008, č. j. OAM – 348/LE-BE03-BE07 - 2008 o nepřipustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“) a o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu. V odůvodnění tohoto usnesení krajský soud uvedl, že žalobce byl dne 13. 8. 2008 vyhoštěn a jeho pobyt není soudu znám, proto byl žalobci ustanoven podle § 29 odst. 3 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s. opatrovník.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného ustanovení v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V kasační stížnosti stěžovatel v první řadě namítal, že napadené usnesení bylo nedostatečně odůvodněno. Podle jeho názoru z něho nebylo vůbec zřejmé, jak byl zjišťován pobyt žalobce, aby mohlo být použito ust. § 29 odst. 3 o. s. ř. V odůvodnění není rovněž uvedeno, kam mělo být žalobci problematicky doručováno. Stěžovatel poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 - 79, které říká, že opatrovníkovi musí být soudem řádně zdůvodněno, proč byl v dané věci ustanoven. Z funkce opatrovníka plynou jisté povinnosti a vzhledem k tomu, že stěžovatel ustanovován opatrovníkem téměř denně v několika případech, vyvstávají

z této funkce administrativní obtíže, nehledě na časovou náročnost této agendy, přičemž pracovníci stěžovatele, kteří ji vykonávají, mají zcela odlišnou náplň práce. Stěžovatel také poukázal na to, že mu výkon funkce opatrovníka není hrazena, jako je tomu např. u advokátů. Ze všech uvedených důvodů nehodlá akceptovat ustanovení své osoby opatrovníkem bez podrobného odůvodnění. Na závěr citoval náleze Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 27/2000, podle něhož není občanské sdružení povinno funkci opatrovníka přijmout, a pokud tak činí, pouze dobrovolně. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda byla kasační stížnost stěžovatelem podána včas. Lhůta dva týdny pro podání kasační stížnosti podle § 106 odst. 2 s. ř. s. je lhůtou procesní a pro včasnost podání kasační stížnosti je tedy dostačující, pokud je v poslední den této lhůty zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předána orgánu, který má povinnost ji doručit, jak vyplývá z § 40 odst. 4 s. ř. s. krajský soud vyznačil na kasační stížnosti jako den jejího doručení 11. prosinec 2008, což byl den, kdy byla kasační stížnost krajskému soudu doručena, nikoliv den jejího odeslání, a konstatoval, že tato nebyla podána včas, neboť stěžovateli bylo napadené usnesení doručeno 26. 11. 2008 a posledním dnem lhůty pro podání kasační stížnosti byla středa 10. 12. 2008. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, posledním dnem lhůty pro podání kasační stížnosti byla středa 10. 12. 2008, ale nesouhlasí s jeho závěrem, že kasační stížnost byla podaná až 11. 12. 2008, a proto je opožděná. Pro posouzení včasnosti podání kasační stížnosti není důležité, kdy byla soud doručena, pokud se tak nestalo osobně. Relevantní totiž je, byla-li zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, kdy byla předána k poštovní přepravě. Vzhledem k tomu, že ve spise krajského soudu nebyla založena obálka, Nejvyšší správní soud si vyžádal od stěžovatele podací lístek. Stěžovatel zaslal kopii podacího lístku prokazující, že dne 10. 12. 2008 byla zaslána doporučená zásilka na adresu Krajského soudu v Praze, nám. Kinských 5, Praha 5. k tomu stěžovatel sdělil, že v předmětném týdnu bylo podáno více kasačních stížností proti ustanovení opatrovníka a z podacího lístku nelze prokázat, ke které z nich se vztahuje. Vzhledem k tomu, že kasační stížnost stěžovatele byla Krajskému soudu držitelem poštovní licence doručena dne 12. 12. 2008, nemá Nejvyšší správní soud za dané situace pochybnosti, že byla předána k poštovní přepravě dne 10. 12. 2008, a byla tedy podána v zákonné lhůtě. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na svou judikaturu (viz rozsudky ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, ze dne 11. 4. 2005, č. j. 1 Azs 114/2004 - 44 a ze dne 13. 3. 2005, č. j. 1 As 13/2004 - 94, všechny dostupné na www.nssoud.cz), podle níž lze žalobu odmítnout pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je-li jisté, že nastaly skutečnosti rozhodné pro právní závěr o opožděnosti a v pochybnostech je nutno mít za to, že žaloba byla podána včas. Přesto, že se zde hovoří o žalobě, a nikoli o kasační stížnosti, je princip posuzování opožděnosti obou těchto podání stejný. Z výše uvedeného zcela jasně vyplývá, že není jisté, zda nastaly skutečnosti rozhodné pro právní závěr opožděnosti, naopak je velmi pravděpodobné, že nenastaly. Nejvyšší správní soud považuje kasační stížnost za podanou včas.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda je stěžovatel k podání kasační stížnosti aktivně legitimován a dospěl k závěru, že ano, protože výkon funkce opatrovníka je pro občanské sdružení vždy vztahem soukromoprávním, byť založeným rozhodnutím soudu, a s tímto ustanovením musí občanské sdružení vždy, alespoň konkludentně, vyjádřit souhlas. Není rozhodně možné je ustanovit do funkce opatrovníka proti jeho vůli, což vyplývá jak přímo ze zákona (§ 29 odst. 4 o. s. ř.), tak z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 30. 1. 2008, č. j. 1 As 34/2007 - 48, dostupný na www.nssoud.cz) i Ústavního soudu (např. náleze ze dne 2. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 27/2000, dostupný na www.nalus.usoud.cz).

Pokud se týká stížní námitky o nepřezkoumatelnosti usnesení pro nedostatečné odůvodnění, byla tatáž problematika již v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena a Nejvyšší správní soud neshledal důvod, aby se od ní odchýlil a vycházel tedy při svém rozhodování z právního názoru z ní vyplývajícího (srov. rozsudek ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 – 79, dostupný na www.nssoud.cz).

Jak již bylo uvedeno, s ustanovením opatrovníkem musí tento opatrovník souhlasit. Vzhledem k tomu je nutné, aby usnesení o ustanovení opatrovníka bylo dostatečně odůvodněno a opatrovník tak měl možnost se seznámit s důvody tohoto postupu a zároveň zvážit, zda tuto funkci přijme. Z usnesení o ustanovení opatrovníkem sice přímo žádné povinnosti pro opatrovníka nevyplývají, nicméně je nepochybné, že s výkonem této funkce jsou již jisté povinnosti spojeny. Z tohoto důvodu se v tomto případě nepoužije ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s., podle něhož usnesení, jímž se řízení nekončí a kterým se nikomu neukládají žádné povinnosti, nemusí obsahovat odůvodnění. Tento případ není zcela zjevně pod citované ustanovení podřaditelný, protože je nepřijatelné, aby ustanovenému opatrovníkovi byla vzata možnost kvalifikovaně brojit proti rozhodnutí, s jehož důvody neměl možnost se seznámit.

V této souvislosti lze zmínit také konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k otázce zástupce ustanoveného soudem na žádost účastníka, podle které usnesení o tomto návrhu musí obsahovat vždy odůvodnění, a to bez ohledu na jeho formální podřaditelnost pod ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s., neboť je závislé na posouzení existence zákonných předpokladů pro jeho vydání (viz. např. rozsudek ze dne 29. 3. 2005, č. j. 4 Azs 32/2005 – 64, dostupný na www.nssoud.cz). Splnění zákonných podmínek vyplývajících z ustanovení § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. je nutné zkoumat i v případech, kdy je o ustanovení zástupce rozhodováno ex offo, tedy bez žádosti, proto je možné závěry z citované judikatury Nejvyššího správního soudu nepochybně vztáhnout i na tento případ.

Protože odůvodnění napadeného usnesení neobsahuje žádné důvody, které vedly krajský soud k ustanovení stěžovatele opatrovníkem, shledal Nejvyšší správní soud, že takové odůvodnění je nedostatečné. Dále pak posuzoval, zda tato skutečnost způsobila nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Podle konstantní judikatury se za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů považují např. taková rozhodnutí, v nichž se soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami, z jejichž odůvodnění není zřejmé, proč právní argumentaci účastníka řízení soud považoval za nedůvodnou a proč byly žalobní námitky účastníka řízení posouzeny jako liché, mylné nebo vyvrácené a také taková rozhodnutí, ze kterých není zřejmé, jak byla naplněna zákonná kritéria (srov. např. rozsudek ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 – 36, zveřejněný pod č. 1389/2007 Sb. NSS, rozsudek ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005 - 298 zveřejněný pod č. 1119/2007 Sb. NSS, rozsudek ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001 - 47, zveřejněný pod č. 386/2004 Sb. NSS nebo rozsudek ze dne 17. 9. 2003, č. j. 5 A 156/2002 - 25, zveřejněný pod č. 81/2004 Sb. NSS). Odůvodnění napadeného usnesení obsahuje pouze konstatování krajského soudu, že pobyt žalobce není znám, neboť tento byl, jak dokládá i zpráva Ministerstva vnitra, vyhoštěn. Takové odůvodnění Nejvyšší správní soud nepovažuje za dostatečné, neboť z něj nelze vyčíst, jak byla naplněna zákonná kritéria nutná k ustanovení opatrovníka, zejména pak z něho není patrné, zda lze rozumně předpokládat, že ustanovený opatrovník bude svoji funkci řádně vykonávat a že k tomu má potřebné schopnosti a prostředky. Není z něho ani zřejmé, zda opatrovník se svým ustanovením souhlasí. Všechny uvedené skutečnosti svědčí o tom, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu pro jeho nepřekoumatelnost zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Na krajském soudu bude nyní, aby ověřil, zda i nadále není pobyt žalobce znám a bude-li tato podmínka pro ustanovení opatrovníka splněna, uváží, jaká osoba by byla nejvhodnějším opatrovníkem vzhledem k povaze jeho věci. Obecně prospěšná společnost poskytující pomoc a poradenství uprchlíkům je jistě vzhledem k předmětu své činnosti a zkušenostem, které má s případy žadatelů o azyl, po odborné stránce vhodnou osobou. Bude však třeba posoudit, zda tento subjekt je schopen tuto funkci vykonávat i s ohledem na své kapacitní možnosti (zatížení jinými kauzami, dostatek odborného právnického personálu aj.) a finanční zajištění jeho činnosti. Poté bude třeba, aby se krajský soud dotazem na osobu, kterou hodlá ustanovit opatrovníkem, zjistil, zda se svým ustanovením souhlasí. Jiný postup vyvolává v důsledku absence komunikace krajského soudu nadbytečná řízení o kasačních stížnostech a v rozporu se zásadou ekonomie řízení.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. března 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu